

Ur sell davet an oabl

Ur pennad get Patrick Drean

Moarvat hoc'h eus bet tro da welet, hed-ha-hed ar gouiañv paset ha betek bremañ, bemnoz e penn kentañ an noz, pa vez sklaer an amzer, div sterenn lugernus-mat ; donet a raont àr-wel da serr-noz, kent ma vehe teñval-du an noz. Meur a wezh e ta ar Loar en o c'hompagnunezh, d'ober un tamm troiad. Div sterenn n'int ket, div blanedenn ne lâran ket, e-mesk ar re vrudetañ : Jupiter (lâret e vez ivez "Yaou" anezhi e brezhoneg) ha neuze Venus (lâret e vez ivez "Gwener" anezhi e brezhoneg). Unan ag ar planedennoù tostañ doc'homp eo Gwener, 'gozik ker bras èl an Douar, hon flanedenn-ni. Gwener zo àr-dro 108 000 000 km a-zoc'h an Heol pand eo an Douar 150 000 000 km a-zoc'h an Heol. An dra-se zo kaoz ne vez ket james gwelet Gwener pelloc'h evit un nebeut derezioù e-keñver an Heol, hag abalamour d'an dra-se ne vez ket james gwelet a-hed an noz, met da vitin hepken, peotramant un nebeut euriadoù goude kuzh-heol. Ma he gweler da noz, n'he gweler ket da vintin, ha ma he gweler da vintin, n'he gweler ket d'an noz. Ar Werelaouenn a vez graet anezhi e brezhoneg, ar Verluenn e bro an Alre, hag "Etoile du Berger" e galleg, na bout n'eo ket ur sterenn anezhi. Ar splannder a daol Gwener, hag ar memes tra eo get Yaou pe get ar Loar, a zo splannder an Heol a vez gwelet é sklêrijenniñ gorre an astroù-se. En arbenn mand eo tostoc'h Gwener doc'h an Heol evit mand omp ni, e vez gwelet lodenn sklêrijennet ar blanedenn é chañch, èl kani ar Loar. Met pa seller doc'h Gwener get ur lunedenn hirwel ne weler d'ar liesañ nemet ur c'hresk, pe un hanter, pe un tamm muioc'h. Perak ? Pa vez tu sklêrijennet Gwener paravis deomp, peotramant pa dro kein doc'homp, e vez diaes he gwelet a-gaoz mand eo an Heol d'ar memes tu.

Er prantad-mañ, evidomp-ni, e seblant tost an div blanedenn Gwener ha Yaou en oabl, met e gwirionez emañ Yaou ur bochad pelloc'h : àr-dro 778 000 000 km a-zoc'h an Heol. Ar blanedenn vrasañ é troiñ en-dro d'an Heol eo Yaou. He diametr zo tro-ha-tro 140 000 km (oc'hpenn dek gwezh muioc'h evit kani an Douar). Derc'hel a raont da vonet get o hent en oabl, neuze a zeiz da zeiz en o gwelomp é chañj lec'h en oabl, àr o gwarigoù.

Etre an Douar ha Yaou eh eus ur blanedenn arall : Mars, pe Meurzh e brezhoneg. Honnezh a vez posupl gwelet ivez, bemnoz, d'an tu arall ag an oabl. Gwelet e vez é sevel er Reter a pa serr an noz, get he liv àr ar ruz. Pelloc'h eo a-zoc'h an heol evit mand eo an Douar, an dra-se zo kaoz e c'heller he gwelet, gwezh a vez, e-kreiz an noz du. An dra-se zo kaoz ivez e vez gwelet dalc'hmat ul lodenn vras ag he gorre sklêrijennet get an Heol. D'an termen-mañ neuze e vez gwelet é sevel er reter da serr-noz. Petra a dalv an dra-se ? Talvout a ra emañ an

Heol, an Douar, ha Meurzh àr ur mem linenn pe dost, an Douar etre an daou arall, en egor. En dro a ra pep unan ag an div blanedenn-se en-dro d'an Heol, en em gavont, er prantad-mañ, d'ar mem tu neuze, ha tost a-walc'h unan d'an all neuze. Chom a ra pell a-walc'h Meurzh a-zoc'homp ur sort, mem d'an termen-mañ : 55 000 000 km d'an tostañ-razh !

Pa oa al Loar-gann d'ar 7 a viz Meurzh e oa bet gwelet al Loar ha Meurzh é sevel asabl er reter : lojik e oa. Pa vez al Loar-gann e vez an Heol, an Douar hag ar Loar àr ar mem linenn, hag an Douar etre an daou.

Marse emañ diaes deoc'h empentiñ troioù ar planedennoù en egor er mod-se met talvout a ra ar boan bout pasianted ha kemer amzer da heuliiñ an traoù, mem hep lunedenn erbet. Ma tit da benn a ober ar liamm etre ar pezh a welit en oabl du ha lec'h gwir ar planedennoù en-dro d'an heol en em santoc'h en un taol e-kreiz un c'hoari bras-abominapl. M'en asur deoc'h e vo bras ho plijadur ivez ! Evidin-me, me 'gred emañ ar blez-mañ eo em eus komprenet ar gwellañ e-menn eh omp-ni 'barzh ar manej-mañ. Ar pezh am eus santet a zo èl a pa dremener ag ur film normal d'ur film e 3D, e tri ment ma faot deoc'h. Normal eo d'an termen ma vez produet muioc'h-mui a filmoù 3D er sinema !

Na c'hortozit ket re e-raok sevel ho fri d'ar lein e nozioù fresk miz Meurzh, kar ne vez ket bemnoz e vez dizolo ar billig vras ! Hag an deiz é hiraat a lakay Yaou ha Gwener da vout diaesoc'h da welet.